

Загарій В.П. Розробка і впровадження концепції економічної безпеки України / В.П. Загарій // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки і управління в сучасних соціально-економічних умовах», 2-3 жовтня 2012р. – м. Дніпропетровськ: Вид-во ун-ту ім. Альфреда Нобеля, 2012. – С. 12-11(0,18 д.а).

Загарій В.П.

викладач, аспірант

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ

РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Погіршення соціально-економічної ситуації в Україні в останні роки підкреслює необхідність створення ефективного механізму забезпечення економічної безпеки держави. Як і кожна окрема цілісна система, даний механізм повинен мати законні основи для свого функціонування.

На сьогодні нормативно-правова основа забезпечення економічної безпеки України складається з безпосередньо Конституції України [1], Закону України «Про основи національної безпеки України» [2], декількох підзаконних нормативних актів та політико-правових документів декларативного характеру. Зрозуміло, що така нормативно-правова база не може в повній мірі відповідати потребі забезпечення достатнього рівня захищеності економічних інтересів держави, суспільства та окремої людини зокрема, тому вона потребує вдосконалення.

Гарантування економічної безпеки України вимагає, на нашу думку, розробки та впровадження такого важливого окремого регулюючого документу як Концепція економічної безпеки України. Даний документ повинен закласти основи економічної безпеки в нашій країні на тривалий період та стати певним орієнтиром розвитку економічної системи та механізму забезпечення економічної безпеки зокрема. На основі даної Концепції пропонуємо розробити

та прийняти Закон України «Про економічну безпеку України», що дозволить сформулювати підґрунтя для забезпечення національного законодавства в сфері економічної безпеки держави.

Вище зазначені документи повинні стати орієнтирами при провадженні заходів економічного характеру для вищих посадових осіб держави, вищих органів державної влади, органів місцевої державної влади та органів місцевого самоврядування, установ, організацій та підприємств.

Концепція економічної безпеки України повинна включати такі основні складові:

- загальні положення формування та функціонування механізму забезпечення економічної безпеки України;
- характеристику національних інтересів в економічній сфері;
- систему моніторингу факторів, які здатні дестабілізувати соціально-економічну систему країни;
- характеристику комплексу загроз економічній безпеці держави;
- індикатори економічної безпеки та їх порогові значення;
- комплекс заходів державної політики щодо забезпечення економічної безпеки держави.

Реалізацію даних заходів, контроль за їх виконанням та коригування в процесі забезпечення економічної безпеки, створення стабільної та надійної системи економічної безпеки, визначення економічних пріоритетів необхідно покласти на підрозділ Управління економічної безпеки Ради національної безпеки і оборони України та на новостворений Департамент економічної безпеки у грошово-кредитній сфері Національного банку України.

Для деталізації та конкретизації Концепції економічної безпеки України доцільно було б розробити спеціальну Програму підготовки нормативно-правових актів, які безпосередньо пов'язані з забезпеченням економічної безпеки держави. Даний пакет документів визначав би пріоритетність здійснення заходів з формування самого механізму забезпечення економічної безпеки та дозволив би уникнути хаотичності в даному процесі.

На базі Концепції економічної безпеки України можна проводити:

- макроекономічне регулювання (встановлення правил та параметрів господарювання абсолютно для всіх типів організацій, як для державних, так і приватних);
- «тонке налагодження» механізму регулювання економічних процесів (індикативне планування, за якого всі інвестиційні проекти орієнтуються на забезпечення пріоритетних напрямків державної політики);
- більш чітке та точне планування результатів діяльності державних підприємств та розробка ефективних методів управління майном держави.

Опрацювання теоретичних та практичних засад вдосконалення механізму забезпечення економічної безпеки держави повинно ґрунтуватись на Концепції економічної безпеки України та реалізовуватись в рамках здійснюваної державної політики в економічній сфері.

Так, основними завданнями структурної політики на макроекономічному рівні в Концепції повинні стати: підвищення сукупного попиту; диверсифікація та стимулювання експорту; захист вітчизняних виробників через регулювання імпорту; формування сприятливого інвестиційного клімату в державі; забезпечення фінансовими та виробничими ресурсами, так звані, сектори зростання в економіці. На мікроекономічному ж рівні, в першу чергу, повинні розглядатись завдання підтримки розвитку економічно ефективних організацій та підприємств; реорганізації або ліквідації тих підприємств, функціонування яких є економічно недоцільним.

В даній Концепції економічна державна політика повинна тісно переплітатись з соціальною. Тут основним дестабілізуючим фактором, який створює потенційну загрозу економічній безпеці держави, є розшарування суспільства на багатих та бідних. Даний факт є чи не найважливішим, який потрібно враховувати при побудові Концепції економічної безпеки держави, адже реалізацію економічної політики повинен супроводжувати справедливий розподіл наслідків кризових явищ між усіма соціальними верствами населення, а не поглиблення поляризації суспільства.

В Концепції також необхідно окреслити пріоритети науково-технічної політики держави, які були б узгоджені із принципами забезпечення економічної безпеки країни. В даному напрямку необхідно розробити державні програми за фундаментальними напрямками досліджень, забезпечити сприятливий інноваційний клімат в державі шляхом захисту вітчизняних виробників конкурентоспроможної наукомісткої продукції та стимулювання передових технологій. В інвестиційній складовій Концепції економічної безпеки головним напрямком має стати забезпечення сприятливих умов для залучення іноземних та вітчизняних приватних інвестицій

Одним із ключових моментів в Концепції повинна стати розробка стратегії ефективного та раціонального поєднання питань держави та регіонів. З одного боку, дана стратегія має базуватись на проведенні єдиної економічної політики та підтриманні ринкових механізмів функціонування суб'єктів господарювання, а з іншого боку, повинна забезпечуватись обмеженість ролі центральних органів влади в економічних процесах місцевого та регіонального рівня.

Важливо розв'язати ряд особливо гострих проблем в сфері управління економікою. В Концепції слід чітко окреслити цілі загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів управління. Задля підтримки економічної безпеки потрібно зосередити зусилля на реалізації заходів в усіх напрямках економічних реформ.

Отже, недостатня урегульованість процесів, пов'язаних із забезпеченням економічної безпеки, збоку держави, негативно впливає на рівень економічної безпеки України та породжує додаткові загрози їй. Тому сьогодні дуже важливо провадити єдину державну політику в сфері забезпечення економічної безпеки держави, яка була б закріплена відповідною нормативно-правовою базою, зокрема Концепцією економічної безпеки України, та системою скоординованих заходів, адекватних зовнішнім та внутрішнім загрозам.

Література

1. Конституція України: Прийнята на 5-тій сесії ВРУ 28 червня 1996 року.
2. Закон України “Про основи національної безпеки України” // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №19. – ст.351.